

اتحادیه صادرکنندگان
فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

گزارش هفتگی معاملات خوراک پالایشگاهی

میعانات گازی

وکیوم باتوم

روغن پایه

اسلاک واکس

شناسنامه گزارش

تهیه شده در دپارتمان پژوهش و آمار اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

عنوان گزارش: گزارش هفتگی معاملات خوراک پالایشگاهی؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

گردآوری و تدوین: مهتاب ابراهیمی

ناظر: فریدون اسعدی، هادی ابراهیمی

نوع گزارش: تحلیلی

شماره گزارش: ۱۴۰۵/۶۴۹۸۲

تاریخ انتشار: مهر ۱۴۰۵

فهرست

مقدمه	۱
۱. میعانات گازی	۱
۲. وکیوم باتوم	۱
۳. روغن پایه	۴
۳-۱. روغن پایه؛ نفت ایرانول	۴
۳-۲. روغن پایه؛ نفت بهران	۵
۳-۳. روغن پایه؛ نفت پارس	۶
۳-۴. روغن پایه؛ نفت سپاهان	۷
۴. اسلاک واکس/پارافین واکس	۸
۴-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول	۹
۴-۱-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول تهران	۹
۴-۱-۲. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول آبادان	۱۰
۴-۲. اسلاک واکس؛ نفت بهران	۱۱
۴-۳. اسلاک واکس؛ نفت پارس	۱۲
۴-۴. پارافین واکس؛ نفت سپاهان	۱۳
جمع‌بندی	۱۴

مقدمه

بازار خوراک و محصولات میانی پالایشگاهی یکی از حلقه‌های مهم زنجیره انرژی و صنایع پایین‌دستی کشور به شمار می‌رود؛ بازاری که تغییرات آن می‌تواند بر روند تأمین مواد اولیه، رفتار معاملاتی فعالان صنعتی و جهت‌گیری قیمت‌ها در بخش‌های وابسته اثرگذار باشد. محصولاتی مانند میعانات گازی، وکیوم باتوم، روغن پایه، اسلاک واکس و پارافین واکس به دلیل نقش کلیدی در صنایع پالایشی، روانکار، قیر، شیمیایی و سایر زنجیره‌های تولیدی، همواره از اهمیت ویژه‌ای در تحلیل‌های هفتگی بازار برخوردارند.

بررسی این گروه‌های کالایی از آن جهت اهمیت دارد که هر یک از آن‌ها تحت تأثیر متغیرهای متفاوتی از جمله سیاست‌های قیمت‌گذاری، شرایط عرضه پالایشگاه‌ها، سطح تقاضای صنایع پایین‌دستی، تغییرات نرخ خوراک و انتظارات فعالان بازار قرار دارند. از این رو، تحلیل منظم وضعیت معاملات این محصولات می‌تواند تصویر روشن‌تری از تعادل یا عدم تعادل بازار، میزان پایداری عرضه و کیفیت کشف قیمت در بورس‌های کالایی ارائه کند.

گزارش حاضر با تمرکز بر معاملات هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵، به ارزیابی وضعیت چهار گروه اصلی محصولات پالایشگاهی می‌پردازد و تلاش دارد روندهای غالب بازار را از منظر عرضه، تقاضا، رقابت قیمتی و رفتار معاملاتی فعالان بررسی کند. هدف از این گزارش، ارائه تصویری تحلیلی و منسجم از شرایط بازار در این مقطع زمانی و فراهم کردن مبنایی برای تصمیم‌گیری دقیق‌تر فعالان اقتصادی، تولیدکنندگان و سیاست‌گذاران حوزه انرژی و صنایع وابسته است.

۱. میعانات گازی

میعانات گازی طی هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵ توسط هیچ شرکتی در بورس انرژی ایران عرضه نشد.

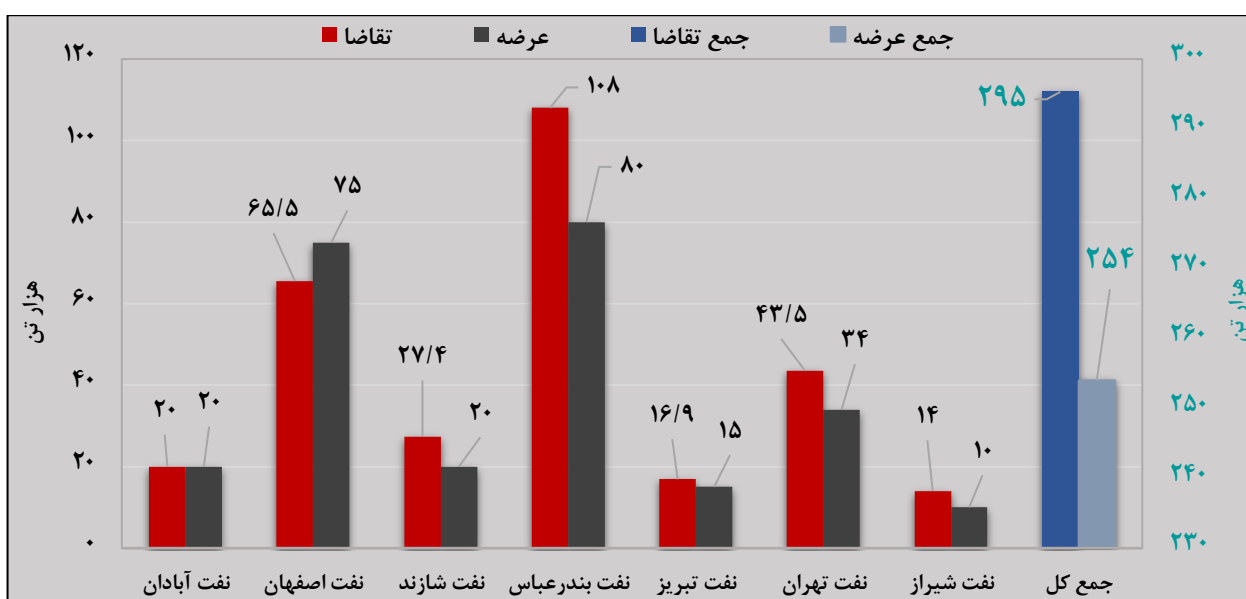
۲. وکیوم باتوم

در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵، بازار وکیوم باتوم بورس کالای ایران شاهد عرضه این محصول توسط هفت پالایشگاه شامل پالایش نفت آبادان، پالایش نفت اصفهان، پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند، پالایش نفت بندرعباس، پالایش نفت تبریز، پالایش نفت تهران و پالایش نفت شیراز بود. در این میان، پالایش نفت بندرعباس با عرضه ۸۰ هزار تن، بیشترین حجم عرضه هفتگی را به خود اختصاص داد و پس از آن پالایش نفت اصفهان با ۷۵ هزار تن قرار گرفت. کمترین حجم عرضه نیز مربوط به پالایش نفت شیراز با ۱۰ هزار تن بود.

در سمت تقاضا، برخلاف وضعیت ضعیف تقاضا در هفته اول مهرماه، بازار وکیوم باتوم در هفته دوم با تقویت محسوسی در تقاضای ثبت‌شده مواجه شد. در میان عرضه‌های این هفته، بیشترین حجم تقاضا مربوط به پالایش نفت بندرعباس بود که ۱۰۸ هزار تن تقاضا برای آن ثبت شد؛ رقمی که با توجه به ضعف مستمر سمت تقاضا در هفته‌های متوالی از ابتدای سال جاری، قابل‌توجه ارزیابی می‌شود. همچنین مقایسه حجم عرضه و تقاضا نشان می‌دهد که در عرضه پالایش نفت بندرعباس، ۲۸ هزار تن کسری عرضه نسبت به تقاضای ثبت‌شده وجود داشته و بیشترین شکاف میان عرضه و تقاضا در این هفته به این پالایشگاه اختصاص داشته است.

در سایر عرضه‌ها نیز، به‌جز پالایش نفت آبادان که عرضه و تقاضا در آن در سطحی متناسب قرار داشت و پالایش نفت اصفهان که با مازاد عرضه مواجه بود، تقاضای ثبت‌شده از حجم عرضه فراتر رفته و کسری عرضه مشاهده شده است. بر این اساس، معاملات و کیوم باتوم در هفته دوم مهرماه، در مقایسه با هفته قبل، چرخش محسوسی در سمت تقاضا را نشان می‌دهد؛ به‌گونه‌ای که افزایش تقاضا و شکل‌گیری کسری عرضه در عمده عرضه‌های پالایشگاهی، از تقویت تقاضای بازار و کاهش فاصله میان حجم عرضه و تقاضا حکایت دارد. این تغییر شرایط، به‌ویژه در عرضه پالایش نفت بندرعباس، نشان‌دهنده خروج بازار از وضعیت ضعف تقاضای هفته نخست مهرماه و حرکت به سمت شرایط متعادل‌تر و در برخی عرضه‌ها، فشرده‌تر در سمت تقاضا است.

شکل ۱. وضعیت عرضه و تقاضای و کیوم باتوم به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

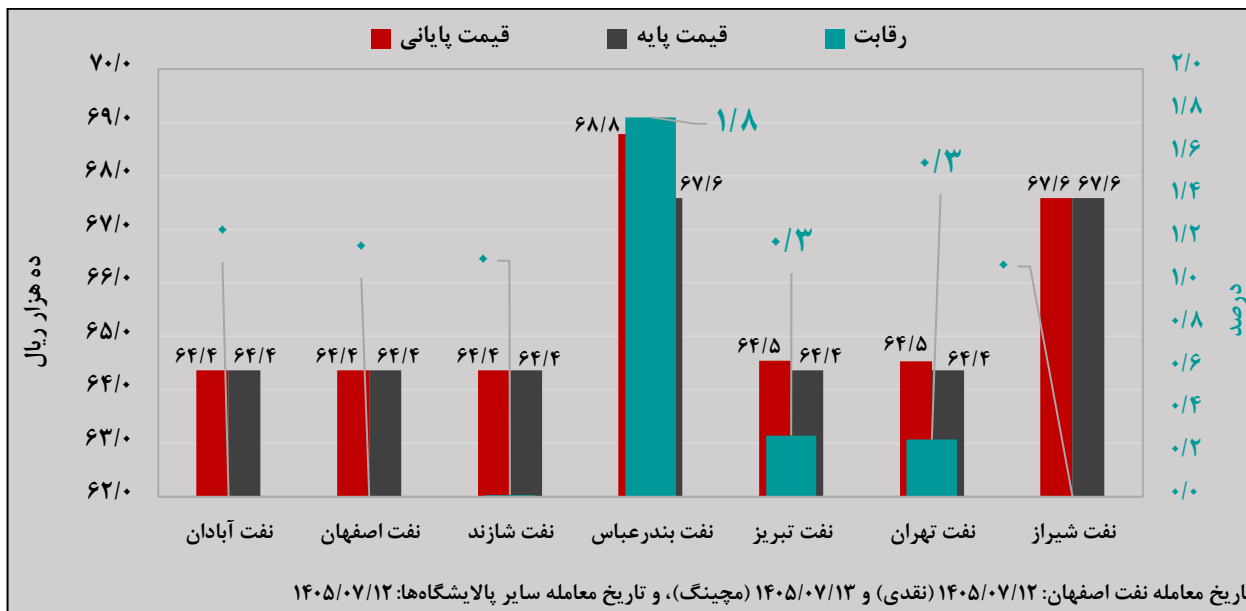

مأخذ: بورس کالای ایران.

در کنار نگاه به عملکرد تفکیکی پالایشگاه‌ها، بررسی مجموع عرضه و تقاضای این واحدها نشان می‌دهد که در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵، مجموع عرضه و کیوم باتوم با ۲۵۴ هزار تن، در مقابل ۲۹۵ هزار تن تقاضای ثبت‌شده در بورس کالای ایران قرار گرفته است. به این ترتیب، حجم تقاضا ۴۱ هزار تن بیش از عرضه ثبت‌شده بوده و در مجموع، بازار و کیوم باتوم با کسری عرضه نسبت به تقاضا مواجه شده است. این وضعیت در مقایسه با هفته اول مهرماه، که بازار با مازاد قابل‌توجه عرضه مواجه بود، بیانگر تغییر محسوس در شرایط سمت تقاضا است؛ به‌گونه‌ای که افزایش تقاضای ثبت‌شده موجب شده بخش عمده عرضه‌های انجام‌شده با تقاضای مؤثر مواجه شده و در مجموع، فشار تقاضا بر حجم عرضه موجود افزایش یابد. بر این اساس، در هفته دوم مهرماه، فاصله میان عرضه و تقاضا نه تنها نسبت به هفته قبل کاهش یافته، بلکه جهت این عدم‌توازن نیز تغییر کرده و تقاضای بازار از عرضه پیشی گرفته است؛ موضوعی که از تقویت محسوس تقاضا و افزایش فشار بر عرضه و کیوم باتوم در بورس کالای ایران حکایت دارد.

همچنین، علاوه بر بررسی وضعیت عرضه و تقاضای وکیوم باتوم در بورس کالای ایران در هفته دوم مهرماه، وضعیت رقابت بر سر قیمت پایانی در معاملات انجام شده در بورس کالا نیز در ادامه ارائه می‌شود. میزان رقابت قیمتی برای وکیوم باتوم معامله شده شرکت‌های یادشده در بورس کالا در هفته دوم مهرماه در شکل زیر نمایش داده شده است.

شکل ۲. میزان رقابت قیمتی وکیوم باتوم به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵، رفتار قیمتی وکیوم باتوم در پالایشگاه‌های عرضه‌کننده تحت تأثیر تقویت محسوس تقاضا نسبت به هفته قبل قرار داشت. برخلاف هفته اول مهرماه که ضعف تقاضا مانع از شکل‌گیری رقابت قیمتی در معاملات شده بود، در هفته مورد بررسی برای تمامی عرضه‌های پالایشگاهی تقاضا ثبت شد و در نتیجه، معاملات وکیوم باتوم تمامی پالایشگاه‌های عرضه‌کننده انجام گرفت. با این حال، شدت فشار تقاضا در میان عرضه‌های مختلف یکسان نبود و تنها در عرضه پالایش نفت بندرعباس، این فشار به شکل‌گیری رقابت قیمتی معنادار منجر شد.

در این میان، وکیوم باتوم پالایش نفت بندرعباس با ثبت ۲۸ هزار تن کسری عرضه نسبت به تقاضا، بیشترین فشار تقاضا را در میان عرضه‌های این هفته تجربه کرد و در نهایت با ۱/۸ درصد رقابت قیمتی، به نرخ ۶۸ هزار و ۸۰۰ تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شد. در سایر پالایشگاه‌ها، معاملات عمدتاً در سطح قیمت پایه انجام شد یا در مواردی که فشار تقاضا وجود داشت، رقابت مثبت اما در سطحی بسیار محدود و نزدیک به صفر شکل گرفت. از جمله در عرضه‌های پالایش نفت تبریز و پالایش نفت تهران، با وجود فزونی تقاضا نسبت به عرضه و شکل‌گیری فشار تقاضا، این شرایط به افزایش قابل توجه قیمت منجر نشد و معاملات با نرخ‌هایی بسیار نزدیک به قیمت پایه عرضه انجام گرفت.

در مجموع، بازار وکیوم باتوم در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵ نسبت به هفته نخست، تغییر محسوسی در توازن عرضه و تقاضا تجربه کرد؛ به طوری که مجموع تقاضای ثبت شده با عبور از حجم عرضه، ۴۱ هزار تن کسری عرضه ایجاد کرد و در عمده عرضه‌های پالایشگاهی نیز فشار تقاضا شکل گرفت. با این حال، افزایش تقاضا در این هفته تنها در عرضه پالایش نفت بندرعباس به رقابت قیمتی قابل توجه‌تری منجر شد و در سایر عرضه‌ها، حتی در موارد دارای کسری، معاملات عمدتاً در

سطح قیمت پایه یا با رقابتی بسیار محدود انجام گرفت. بر این اساس، اگرچه شرایط بازار از ضعف تقاضا و مازاد عرضه در هفته نخست به سمت تقویت تقاضا و کسری عرضه در هفته دوم تغییر کرده است، اما این تغییر هنوز به افزایش گسترده قیمت معاملات منجر نشده و شدت فشار تقاضا و شرایط هر عرضه، عامل تعیین‌کننده در انتقال کسری عرضه به سطح قیمت نهایی بوده است.

۳. روغن پایه

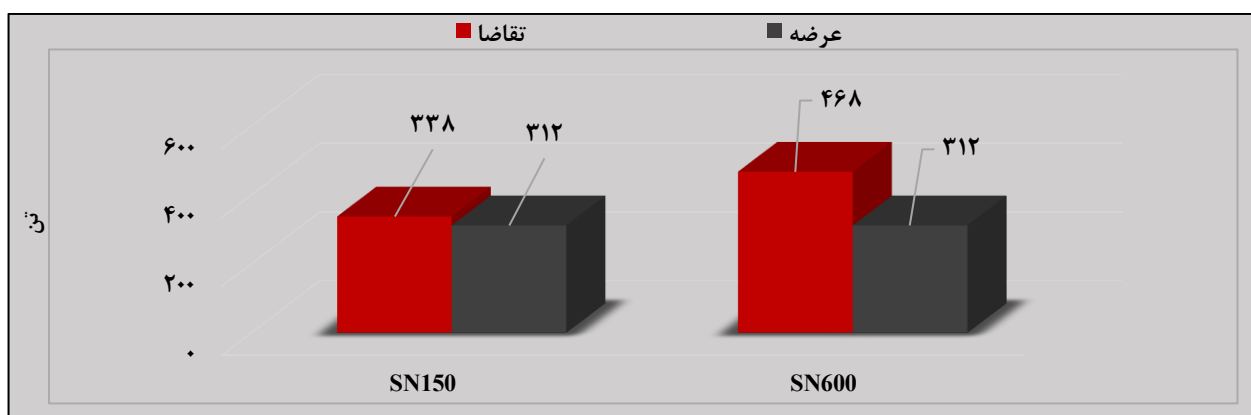
روغن پایه در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵ توسط چهار تولیدکننده، نفت ایرانول (تهران و آبادان)، نفت بهران، نفت پارس و نفت سپاهان، در بورس کالای ایران عرضه شد که در ادامه مروری بر عملکرد این تولیدکننده‌ها در هفته مذکور خواهیم داشت.

۳-۱. روغن پایه؛ نفت ایرانول

در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵، مجموعه نفت ایرانول دو گرید روغن پایه شامل SN150 (نفت ایرانول آبادان) و SN600 (نفت ایرانول تهران) را در بورس کالای ایران عرضه کرد.

وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه‌های SN150 و SN600 شرکت نفت ایرانول در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵ در شکل زیر ارائه شده است. بر اساس داده‌های معاملاتی، هر دو گرید با حجم عرضه ۳۱۲ تن در بورس کالا عرضه شدند، اما در هر دو مورد میزان تقاضای ثبت‌شده از حجم عرضه بیشتر بود. به‌طوری‌که عرضه SN150 با کسری ۲۶ تنی و عرضه SN600 با کسری ۱۵۶ تنی مواجه شد. بر این اساس، در هفته مورد بررسی، هر دو گرید روغن پایه نفت ایرانول با فشار تقاضا و کسری عرضه در برابر تقاضای ثبت‌شده مواجه بودند؛ با این تفاوت که شدت عدم‌توازن در گرید SN600 به‌مراتب بیشتر از SN150 بوده است.

شکل ۳. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت ایرانول (تهران و آبادان)؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

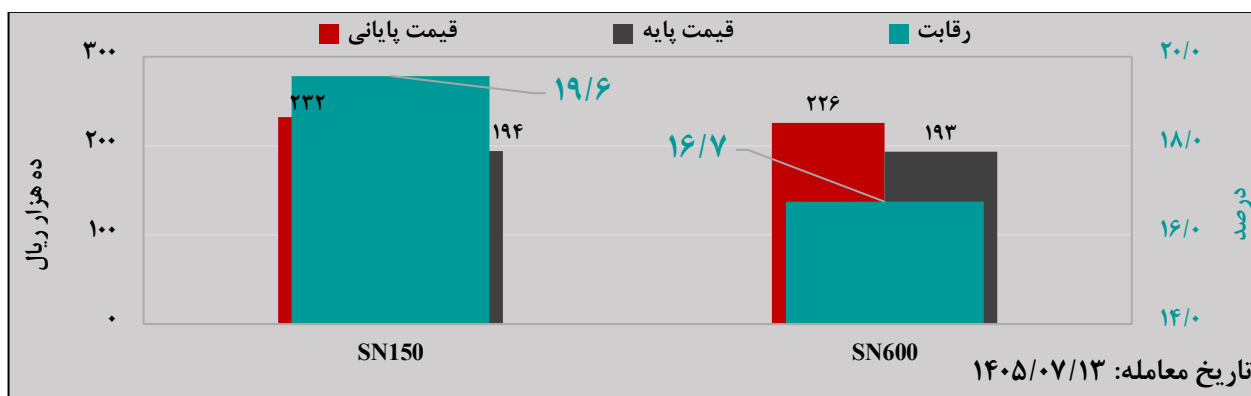

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت‌های پایه و قیمت‌های پایانی معاملات روغن پایه‌های شرکت نفت ایرانول در واحدهای تهران و آبادان نشان می‌دهد که در هفته مورد بررسی، هر دو گرید عرضه‌شده تحت تأثیر فشار تقاضا با رقابت قیمتی مثبت مواجه شدند. به‌گونه‌ای که گرید SN150 با رقابت قیمتی ۱۹/۶ درصدی نسبت به قیمت پایه، در نهایت با نرخ ۲۳۲ هزار تومان

به ازای هر کیلوگرم و گرید SN600 با رقابت قیمتی ۱۶/۷ درصدی، با نرخ ۲۲۶ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم در بورس کالای ایران معامله شدند. بر این اساس، اگرچه کسری عرضه و فشار تقاضا در SN600 بیشتر از SN150 بود، اما شدت رقابت قیمتی در SN150 بالاتر ثبت شد؛ موضوعی که نشان می‌دهد در این هفته، تقاضای مؤثر و رفتار رقابتی متقاضیان در عرضه SN150 شدت بیشتری داشته است.

شکل ۴. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت ایرانول (تهران و آبادان)؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

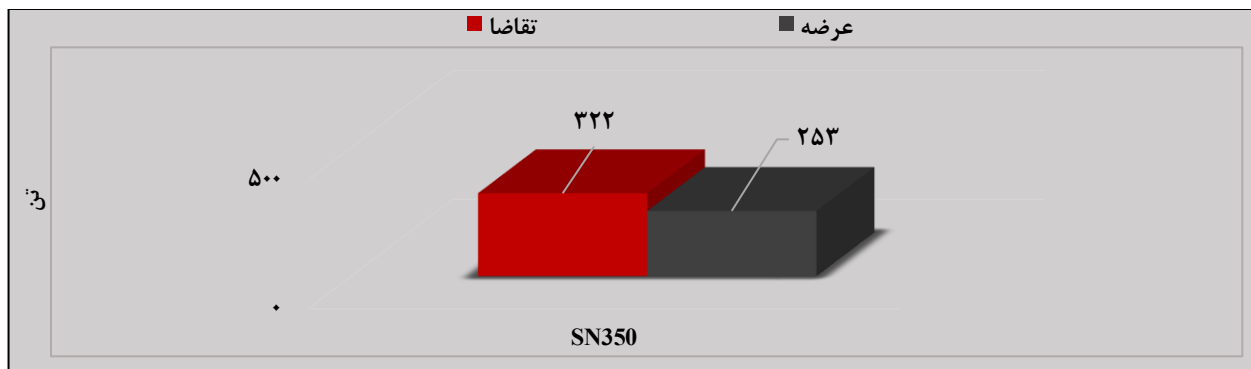

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۳. روغن پایه؛ نفت بهران

شرکت نفت بهران در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵، روغن پایه SN350 را در بورس کالای ایران عرضه کرد که وضعیت عرضه و تقاضای آن در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که ۲۵۳ تن از این محصول عرضه شده، در حالی که تقاضای ثبت شده برای آن بیش از حجم عرضه بوده است. در نتیجه، عرضه روغن پایه SN350 با کسری ۶۹ تنی مواجه شد. این وضعیت بیانگر تداوم فشار تقاضا برای روغن پایه SN350 شرکت نفت بهران در هفته مورد بررسی است.

شکل ۵. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت بهران؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

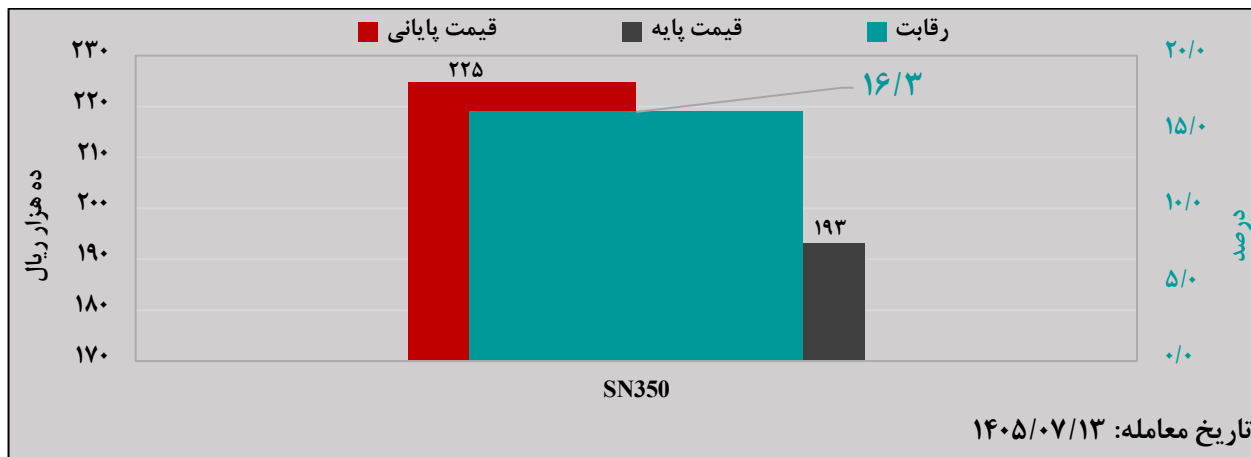

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت پایه و قیمت پایانی معامله روغن پایه SN350 تولیدی شرکت نفت بهران در بورس کالای ایران طی هفته دوم مهرماه نشان می‌دهد که فشار تقاضا برای این گرید به شکل‌گیری رقابت قیمتی منجر شده است؛ به‌طوری‌که SN350 با ۱۶/۳ درصد رقابت نسبت به قیمت پایه، در نهایت با نرخ ۲۲۵ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم در بورس کالا

معامله شد. بر این اساس، فشار تقاضا برای این گرید در هفته مورد بررسی، به افزایش نرخ نهایی معامله نسبت به قیمت پایه و تشدید رقابت قیمتی در معاملات SN350 نفت بهران منجر شده است.

شکل ۶. میزان رقابت قیمتی روغن پایه SN350 شرکت نفت بهران؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

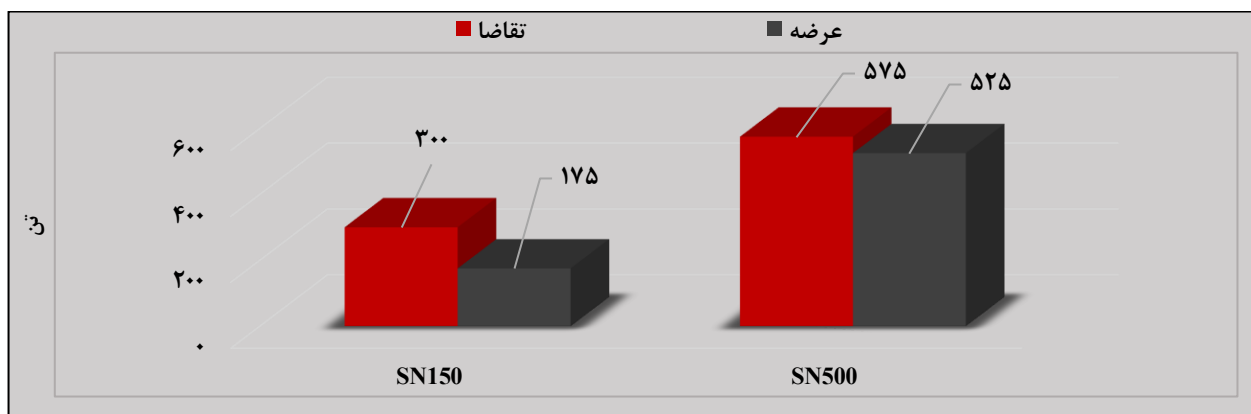

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۳. روغن پایه؛ نفت پارس

شرکت نفت پارس در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵، دو نوع روغن پایه SN150 و SN500 را در بورس کالای ایران عرضه کرد. در شکل زیر، وضعیت عرضه و تقاضای هر دو نوع روغن پایه در بورس برای هفته مذکور ارائه شده است. بر اساس داده‌های معاملاتی، ۱۷۵ تن از گرید SN150 و ۵۲۵ تن از گرید SN500 عرضه شد. در مقابل، هر دو گرید با تقاضایی بیش از حجم عرضه مواجه شدند؛ به‌طوری‌که SN150 با کسری عرضه ۱۲۵ تنی و SN500 با کسری عرضه ۵۰ تنی مواجه شد. بر این اساس، در هفته مورد بررسی، هر دو گرید روغن پایه نفت پارس تحت تأثیر فشار تقاضا و عدم کفایت عرضه در برابر تقاضای ثبت‌شده قرار داشتند؛ با این حال، شدت عدم‌توازن در گرید SN150 به‌مراتب بیشتر از SN500 بوده است.

شکل ۷. وضعیت عرضه و تقاضای انواع روغن پایه شرکت نفت پارس؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

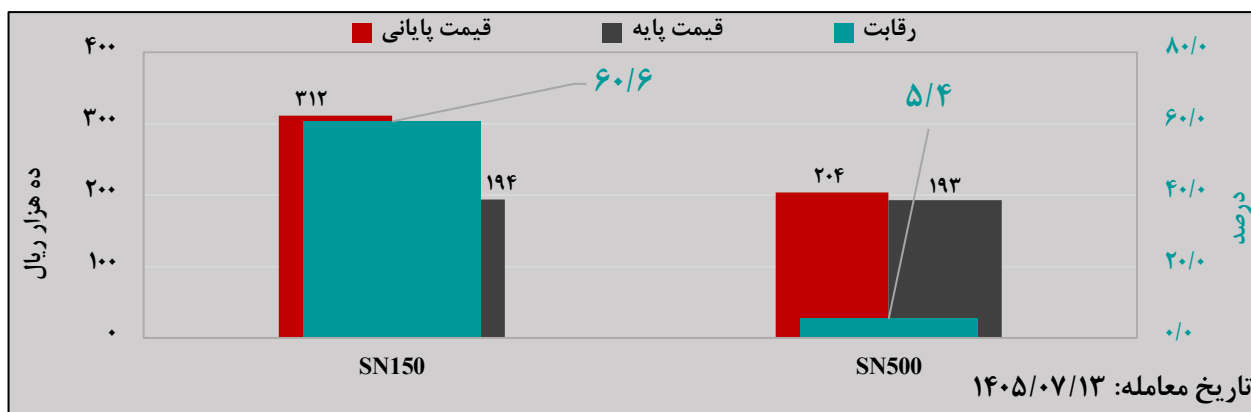

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت‌های پایانی معاملات و قیمت‌های پایه روغن‌های پایه عرضه‌شده توسط شرکت نفت پارس در بورس کالای ایران طی هفته دوم مهرماه نشان می‌دهد که هر دو گرید SN150 و SN500، تحت تأثیر فشار تقاضا با رقابت

قیمتی مثبت مواجه شدند. به‌طوری‌که گرید SN150 با رقابت قابل‌توجه ۶۰/۶ درصدی نسبت به قیمت پایه، در نهایت با نرخ ۳۱۲ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شد؛ نرخی که در معاملات این گرید، بالاترین سطح ثبت‌شده در دوره مورد بررسی محسوب می‌شود. در مقابل، گرید SN500 با رقابت قیمتی ۵/۴ درصدی، در نهایت با نرخ ۲۰۴ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم مورد معامله قرار گرفت. بر این اساس، اگرچه هر دو گرید با فشار تقاضا و رقابت قیمتی مواجه بودند، اما شدت رقابت در SN150 به‌مراتب بیشتر از SN500 بود و این تفاوت در میزان رقابت، به اختلاف قابل‌توجه در نرخ نهایی معاملات دو گرید منجر شد.

شکل ۸. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت پارس؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

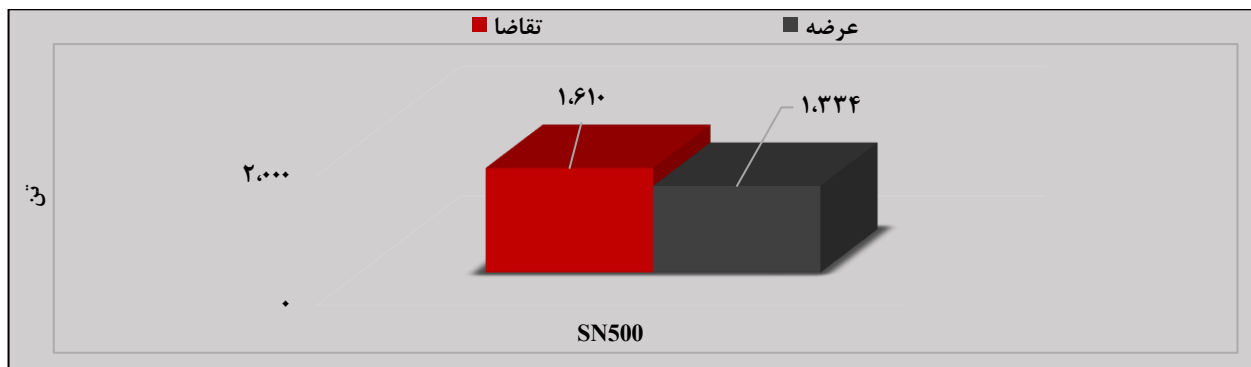

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۴. روغن پایه؛ نفت سپاهان

شرکت نفت سپاهان در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵، تنها روغن پایه SN500 را در بورس کالای ایران عرضه کرد که وضعیت عرضه و تقاضای آن در نمودار زیر قابل مشاهده است. روغن پایه SN500 نفت سپاهان در بازه مذکور به میزان ۱۰۳۳۴ تن عرضه شد، در حالی‌که تقاضای ثبت‌شده برای آن بیش از حجم عرضه بود؛ به‌طوری‌که کسری عرضه آن به ۲۷۶ تن رسید. این میزان کسری عرضه نشان‌دهنده تداوم فشار تقاضا برای روغن پایه SN500 تولیدی نفت سپاهان است.

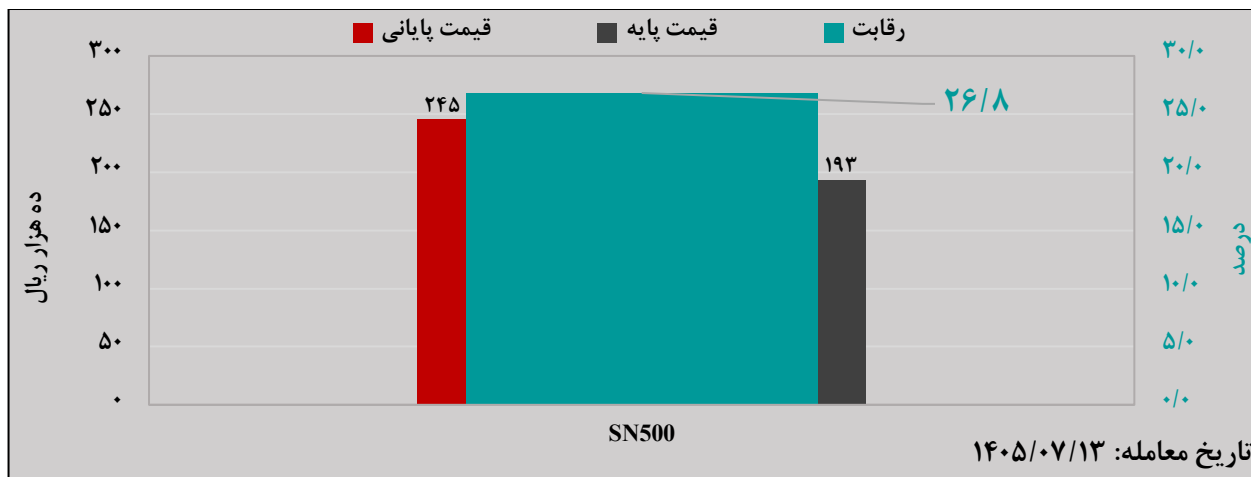
شکل ۹. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت سپاهان؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت پایانی و قیمت پایه عرضه روغن پایه SN500 این شرکت در بورس کالا طی هفته دوم مهرماه نشان می‌دهد که با توجه به فشار تقاضا و کسری عرضه این گرید، رقابت قیمتی مثبت به میزان ۲۶/۸ درصد به ثبت رسیده است؛ به‌طوری‌که روغن پایه SN500 نفت سپاهان در نهایت با نرخ ۲۴۵ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم در بورس کالای ایران معامله شد. بر این اساس، وجود فشار تقاضا در کنار محدودیت عرضه، به شکل‌گیری رقابت قیمتی و افزایش نرخ نهایی معامله نسبت به قیمت پایه در معاملات این گرید منجر شده است.

شکل ۱۰. میزان رقابت قیمتی روغن پایه SN500 شرکت نفت سپاهان؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در مجموع، معاملات روغن پایه در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵ نشان‌دهنده غلبه فشار تقاضا بر عرضه در تمامی گریدهای مورد معامله چهار تولیدکننده اصلی بود؛ به‌طوری‌که هر هفت گرید عرضه‌شده با کسری عرضه مواجه شدند و این عدم‌توازن در اغلب موارد به شکل‌گیری رقابت قیمتی و افزایش نرخ نهایی معاملات نسبت به قیمت پایه انجامید. در میان معاملات، SN150 نفت پارس با رقابت ۶۰/۶ درصدی بالاترین شدت رقابت را ثبت کرد و پس از آن SN500 نفت سپاهان با رقابت ۲۶/۸ درصدی و گریدهای ایرانول و بهران در سطوح پایین‌تر قرار گرفتند. همچنین، کسری عرضه در SN600 ایرانول با ۱۵۶ تن و SN150 نفت پارس با ۱۲۵ تن، از مهم‌ترین موارد عدم‌توازن عرضه و تقاضا بود. بر این اساس، شرایط معاملاتی هفته دوم مهرماه حاکی از تداوم محدودیت عرضه در برابر تقاضای مؤثر و انتقال این فشار به سطح قیمت معاملات است؛ به‌گونه‌ای که اگرچه شدت رقابت در گریدهای مختلف متفاوت بود، اما جهت کلی بازار روغن پایه در این هفته، افزایش فشار تقاضا و رشد نرخ‌های نهایی معاملات نسبت به قیمت‌های پایه را نشان می‌دهد.

۴. اسلاک واکس/پارافین واکس

اسلاک واکس در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵ توسط سه تولیدکننده، نفت ایرانول (تهران و آبادان)، نفت بهران و نفت پارس، در بورس کالای ایران عرضه شد. همچنین، عرضه‌ی کالای پارافین واکس نیز توسط نفت سپاهان انجام شد که در ادامه مروری بر عملکرد هر تولیدکننده در این بازه خواهیم داشت.

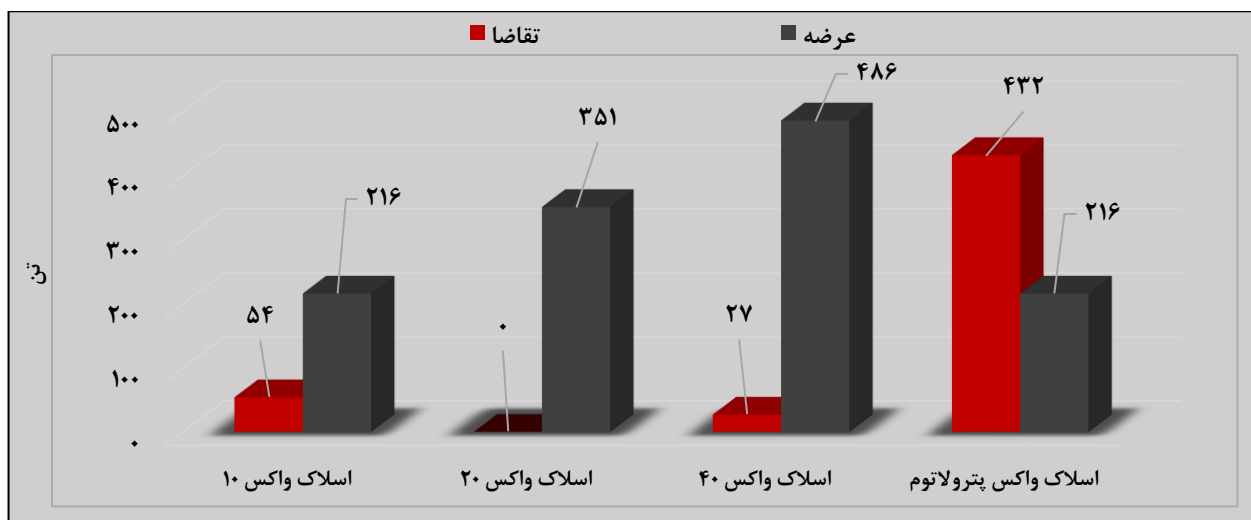
۴-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول

این مجموعه در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵ پنج نوع اسلاک واکس را در بورس کالای ایران عرضه کرد؛ که عبارتند از: اسلاک واکس ۱۰، اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰ و اسلاک واکس پترولاتوم (نفت ایرانول تهران) و اسلاک واکس ۱۰ (نفت ایرانول آبادان). در ادامه وضعیت عرضه و تقاضای انواع اسلاک واکس و رقابت قیمتی آنها برای هر یک از شرکت‌های نفت ایرانول تهران و نفت ایرانول آبادان ارائه خواهد شد.

۴-۱-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول تهران

شرکت نفت ایرانول تهران در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵، چهار گرید اسلاک واکس شامل اسلاک واکس ۱۰، اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰ و اسلاک واکس پترولاتوم را در بورس کالای ایران عرضه کرد که وضعیت عرضه و تقاضای این محصولات در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که اسلاک واکس ۴۰ با عرضه ۴۸۶ تن، بیشترین حجم عرضه را در میان گریدهای عرضه‌شده نفت ایرانول تهران به خود اختصاص داده است و پس از آن، اسلاک واکس ۲۰ با ۳۵۱ تن و اسلاک واکس ۱۰ و پترولاتوم نیز هر یک با ۲۱۶ تن عرضه قرار دارند. در طرف تقاضا، سه گرید اسلاک واکس ۱۰، ۲۰ و ۴۰ با تقاضای ضعیف مواجه شدند؛ به‌گونه‌ای که اسلاک واکس ۱۰ با ۱۶۲ تن و اسلاک واکس ۴۰ با ۴۵۹ تن مازاد عرضه مواجه شدند و برای اسلاک واکس ۲۰ نیز هیچ تقاضایی به ثبت نرسید و تمامی ۳۵۱ تن عرضه‌شده بدون جذب از سوی متقاضیان باقی ماند. در مقابل، اسلاک واکس پترولاتوم تنها گریدی بود که با تقاضای قابل‌توجه مواجه شد؛ به‌طوری‌که تقاضای ثبت‌شده برای آن حدود دو برابر حجم عرضه بود و در نتیجه، نیمی از تقاضای موجود برای این گرید بدون پوشش باقی ماند. این وضعیت در شرایطی رخ داد که عرضه پترولاتوم پس از چند هفته توقف مجدداً در بورس کالا انجام شده بود و بازگشت آن به بازار با تقاضایی بالاتر از حجم عرضه همراه شد. بر این اساس، در هفته مورد بررسی، در حالی که بخش عمده گریدهای اسلاک واکس ایرانول تهران با ضعف تقاضا و مازاد عرضه مواجه بودند، پترولاتوم شرایط متفاوتی را تجربه کرد و با کسری عرضه در برابر تقاضای ثبت‌شده مواجه شد.

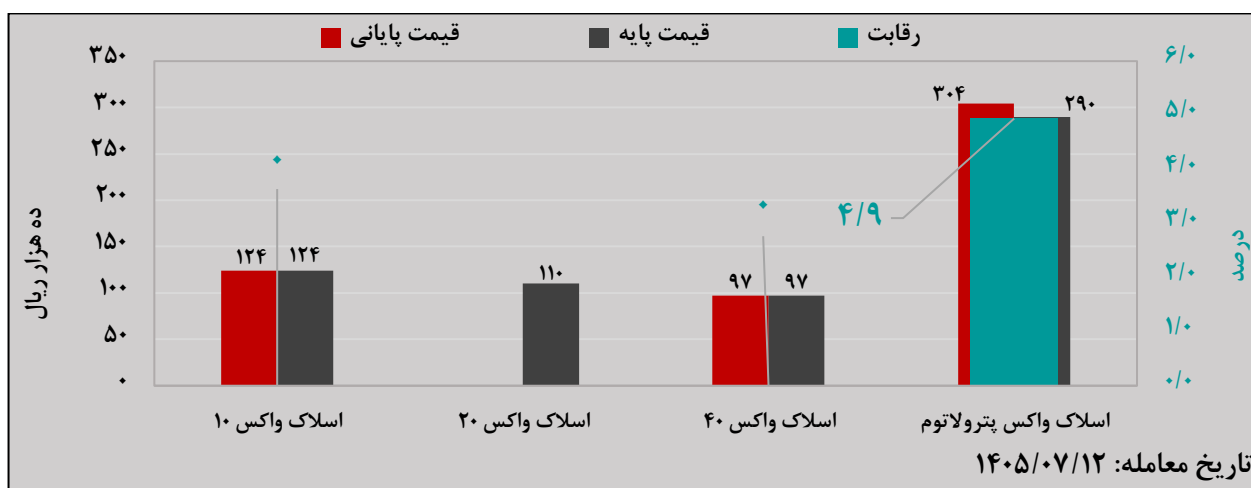
شکل ۱۱. وضعیت عرضه و تقاضای انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، نمودار زیر میزان رقابت قیمتی، یعنی تفاوت میان قیمت پایانی و قیمت پایه، در معاملات انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران را نشان می‌دهد. بررسی داده‌ها حاکی از آن است که در هفته دوم مهرماه، اسلاک واکس ۱۰ و اسلاک واکس ۴۰ با توجه به مازاد عرضه و نبود فشار مؤثر تقاضا، بدون شکل‌گیری رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه عرضه‌شده، معامله شدند. در مقابل، برای اسلاک واکس ۲۰ هیچ تقاضایی به ثبت نرسید و در نتیجه این گرید بدون معامله باقی ماند؛ بنابراین، موضوع رقابت قیمتی در خصوص آن منتفی است. در سوی دیگر، اسلاک واکس پترولاتوم به دلیل وجود فشار تقاضا با رقابت قیمتی مثبت به میزان ۴/۹ درصد مواجه شد و در نهایت با نرخ ۳۰۴ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم در بورس کالای ایران معامله شد. بر این اساس، رفتار قیمتی گریدهای مختلف اسلاک واکس ایرانول تهران در هفته دوم مهرماه تفاوت محسوسی داشت؛ به‌گونه‌ای که ضعف تقاضا در اسلاک واکس‌های ۱۰ و ۴۰ مانع از شکل‌گیری رقابت قیمتی شد، در حالی که بازگشت پترولاتوم به عرضه، با تقاضای فشرده و شکل‌گیری رقابت قیمتی همراه بود.

شکل ۱۲. میزان رقابت قیمتی انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

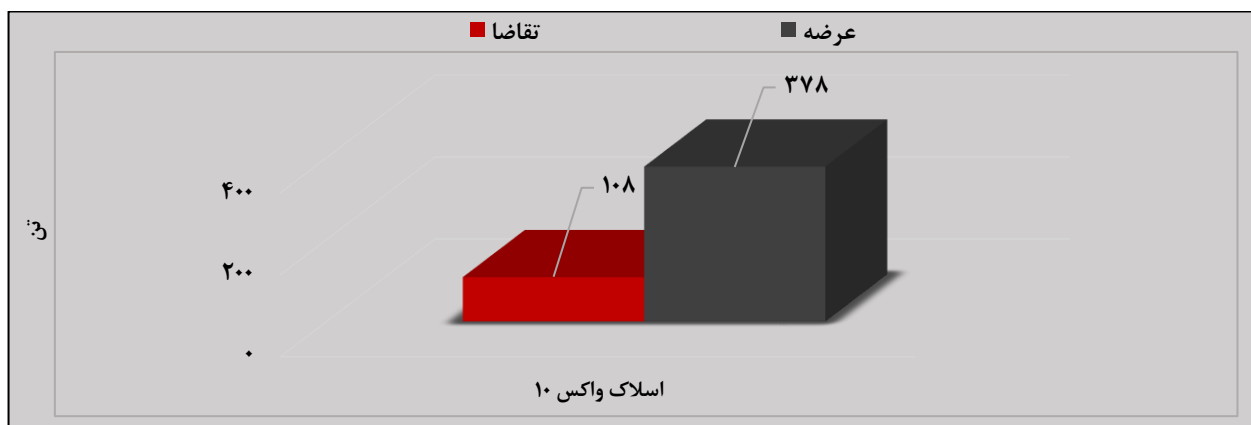

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۱-۴. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول آبادان

شرکت نفت ایرانول آبادان در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵، تنها یک گرید اسلاک واکس، اسلاک واکس ۱۰، را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصول در بازه زمانی مورد بررسی در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که ۳۷۸ تن اسلاک واکس ۱۰ عرضه شد، در حالی که تقاضای ثبت‌شده برای آن کمتر از حجم عرضه بود؛ به‌طوری‌که این محصول با مازاد عرضه ۲۷۰ تنی مواجه شد. بر این اساس، در هفته دوم مهرماه، اگرچه اسلاک واکس ۱۰ نفت ایرانول آبادان با ثبت تقاضا مواجه شد، اما حجم تقاضای موجود برای جذب کل عرضه کافی نبود و بخشی از حجم عرضه‌شده بدون پوشش باقی ماند.

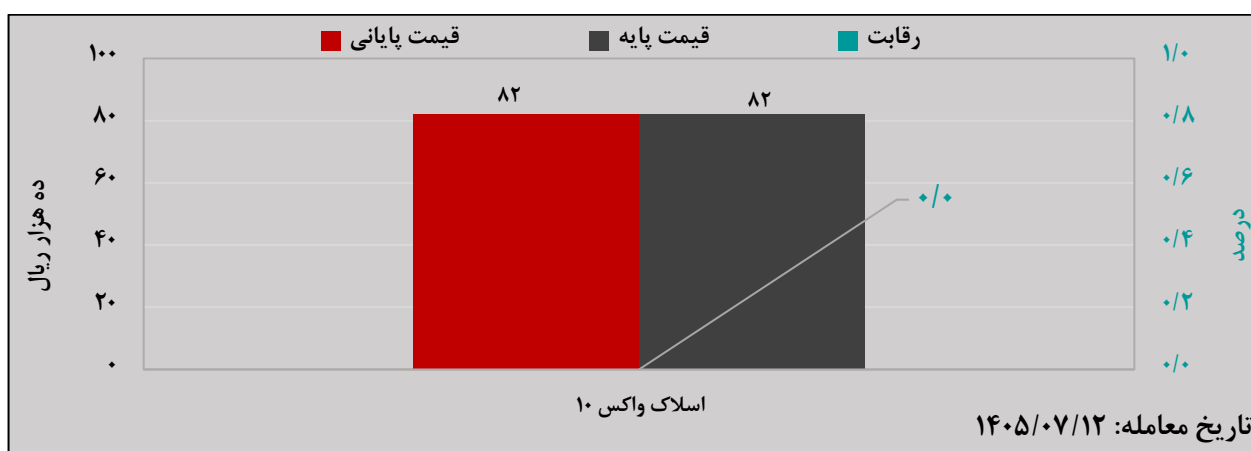
شکل ۱۳. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول آبادان؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، نمودار زیر میزان رقابت قیمتی، یعنی تفاوت میان قیمت پایانی و قیمت پایه، در معاملات اسلاک واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول آبادان را نشان می‌دهد. بررسی داده‌ها حاکی از آن است که در هفته دوم مهرماه، با وجود ثبت تقاضا برای این گرید، شدت تقاضا به اندازه‌ای نبوده است که فشار قیمتی در معاملات ایجاد کند. از این‌رو، اسلاک واکس ۱۰ ایرانول آبادان بدون شکل‌گیری رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه عرضه‌شده مورد معامله قرار گرفت.

شکل ۱۴. میزان رقابت قیمتی اسلاک واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول آبادان؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

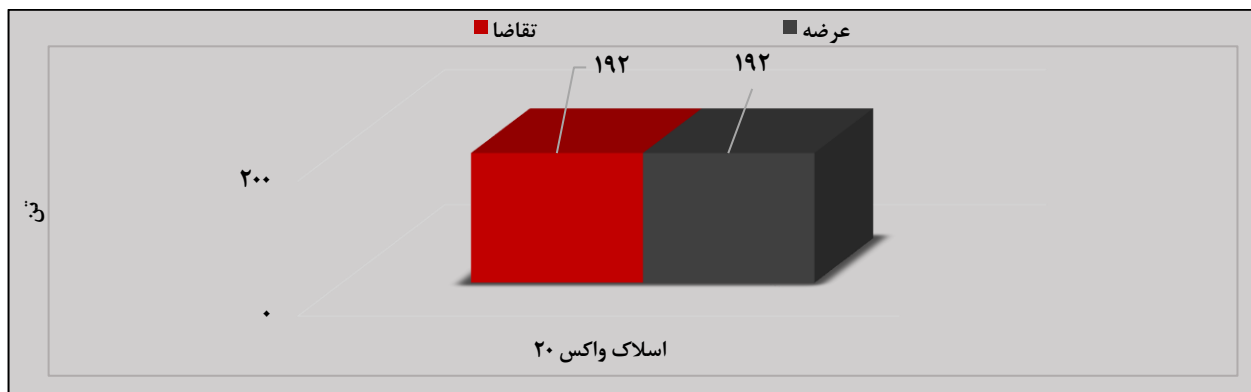

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۴. اسلاک واکس؛ نفت بهران

شرکت نفت بهران در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵، تنها گرید اسلاک واکس ۲۰ را به میزان ۱۹۲ تن در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصول در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که در مقابل ۱۹۲ تن عرضه‌شده، به همین میزان تقاضا برای این محصول به ثبت رسیده و در نتیجه، کل حجم عرضه‌شده به‌طور کامل از سوی متقاضیان جذب شده است. بر این اساس، برخلاف هفته قبل که عرضه اسلاک واکس ۲۰ نفت بهران با نبود تقاضا مواجه بود، در هفته دوم مهرماه تعادل کامل میان عرضه و تقاضا برقرار شد و تمامی حجم عرضه‌شده مورد استقبال متقاضیان قرار گرفت.

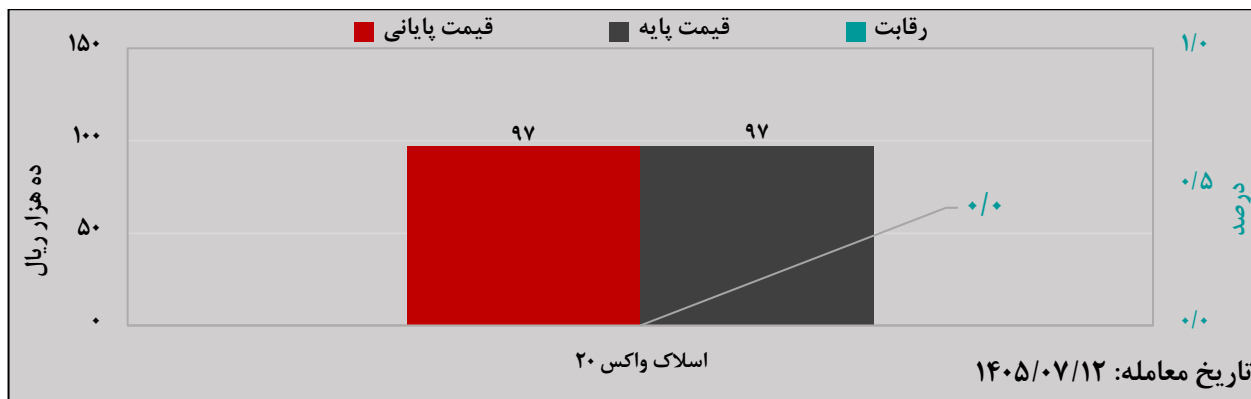
شکل ۱۵. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت بهران؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، نمودار زیر میزان رقابت قیمتی، یعنی تفاوت میان قیمت پایانی و قیمت پایه، در معاملات اسلاک واکس ۲۰ شرکت نفت بهران را نشان می‌دهد. بررسی داده‌ها حاکی از آن است که در هفته دوم مهرماه، با توجه به تناسب میان حجم عرضه و تقاضای ثبت شده و نبود فشار مؤثر تقاضا، رقابت قیمتی برای این گرید شکل نگرفت. از این رو، اسلاک واکس ۲۰ شرکت نفت بهران بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه عرضه شده مورد معامله قرار گرفت. بر این اساس، اگرچه کل حجم عرضه شده این محصول توسط متقاضیان جذب شد، اما نبود مازاد تقاضا نسبت به عرضه مانع از شکل‌گیری رقابت و افزایش نرخ نهایی معامله نسبت به قیمت پایه شد.

شکل ۱۶. میزان رقابت قیمتی اسلاک واکس ۲۰ شرکت نفت بهران؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

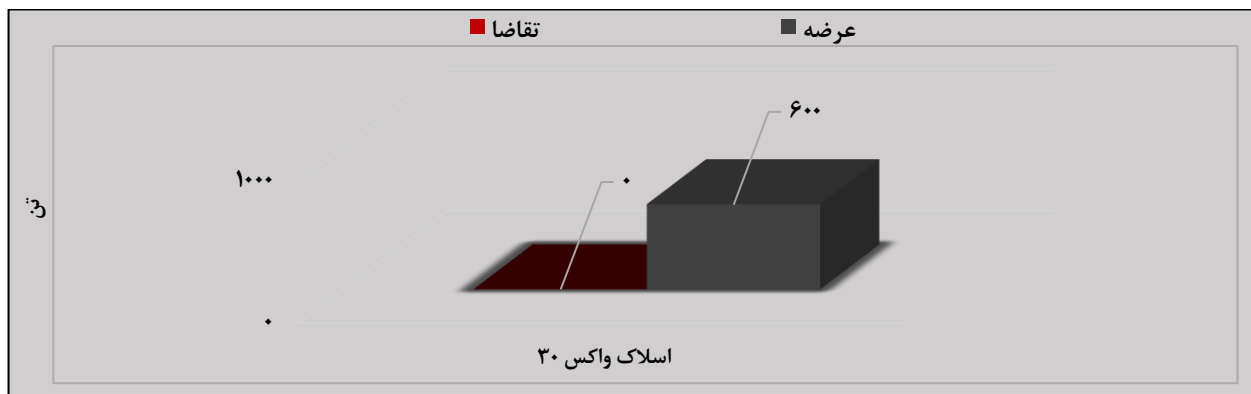

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۴. اسلاک واکس؛ نفت پارس

مجموعه نفت پارس در هفته دوم مهرماه سال ۱۴۰۵، تنها یک نوع اسلاک واکس، اسلاک واکس ۳۰، را در بورس کالای ایران عرضه کرد. شکل زیر وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس مذکور توسط نفت پارس را در بورس کالای ایران در بازه مورد بررسی نشان می‌دهد. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که ۶۰۰ تن اسلاک واکس ۳۰ عرضه شده، اما هیچ تقاضایی برای این محصول ثبت نشده است؛ در نتیجه، کل حجم عرضه شده بدون جذب باقی مانده و معامله‌ای برای این محصول انجام نشده است.

شکل ۱۷. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت پارس؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

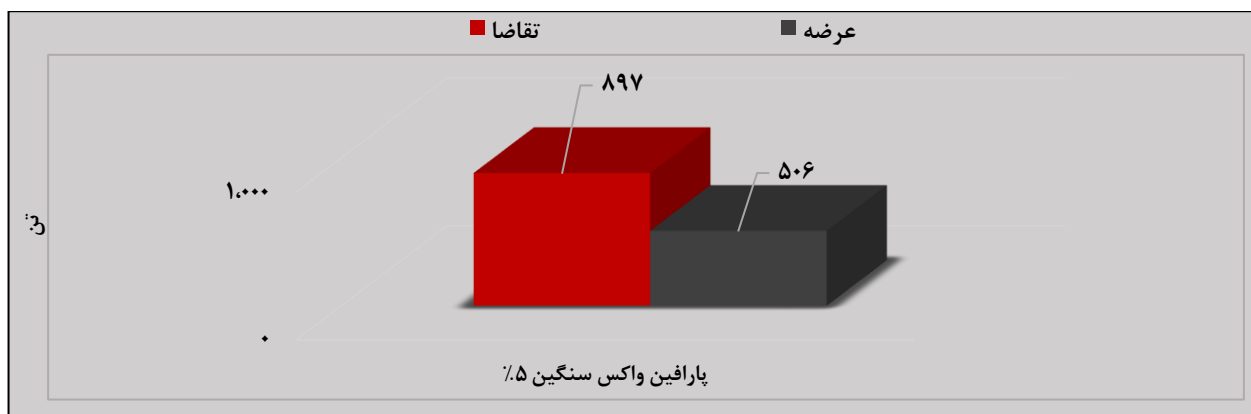
مأخذ: بورس کالای ایران.

بررسی معاملات اسلاک واکس ۳۰ شرکت نفت پارس در بورس کالای ایران طی هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که با توجه به عدم ثبت تقاضا برای این محصول، معامله‌ای نیز انجام نشده است؛ بنابراین، موضوع رقابت قیمتی در این هفته منتفی بوده است. قیمت پایه عرضه اسلاک واکس ۳۰ در این هفته ۱۰۷ هزار و ۸۰۰ تومان به ازای هر کیلوگرم تعیین شده است.

۴-۴. پارافین واکس؛ نفت سپاهان

مجموعه نفت سپاهان در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵، پارافین واکس سنگین ۵٪ را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصول در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که در این هفته، ۵۰۶ تن پارافین واکس سنگین ۵٪ عرضه شده است و در مقابل، تقاضای ثبت‌شده برای آن به ۸۹۷ تن رسید؛ به‌طوری‌که این محصول با کسری عرضه ۳۹۱ تنی مواجه شد. بر این اساس، معاملات پارافین واکس سنگین ۵٪ نفت سپاهان در هفته مورد بررسی با فشار تقاضا و عدم کفایت عرضه در برابر تقاضای ثبت‌شده همراه بوده است.

شکل ۱۸. وضعیت عرضه و تقاضای پارافین واکس شرکت نفت سپاهان؛ هفته اول مهر ۱۴۰۵

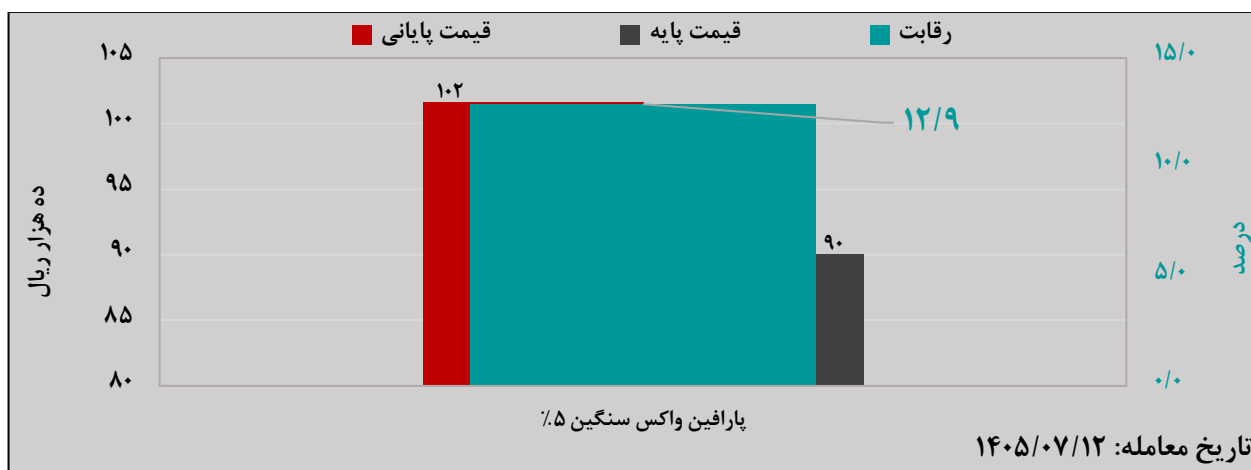

مأخذ: بورس کالای ایران.

بررسی قیمت پایانی معاملات و قیمت پایه عرضه پارافین واکس شرکت نفت سپاهان در بورس کالای ایران طی هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که با توجه به افزایش فشار تقاضا برای پارافین واکس سنگین ۵ درصد، این محصول با

رقابت قیمتی ۱۲/۹ درصدی مواجه شد؛ به طوری که این گرید در نهایت با نرخ ۱۰۲ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم در بورس کالای ایران معامله شد. بر این اساس، افزایش تقاضا در مقایسه با حجم عرضه و شکل‌گیری کسری ۳۹۱ تنی، به تشدید رقابت قیمتی در معاملات این محصول منجر شد و نرخ نهایی معامله را به طور محسوسی بالاتر از قیمت پایه قرار داد.

شکل ۱۹. میزان رقابت قیمتی پارافین واکس سنگین ۵٪ شرکت نفت سپاهان؛ هفته دوم مهر ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در مجموع، معاملات اسلاک واکس و پارافین واکس در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵ نشان‌دهنده تفاوت محسوس در وضعیت تقاضا و رفتار قیمتی محصولات بود؛ به طوری که در بازار اسلاک واکس، بخش عمده عرضه‌های ایرانول تهران با ضعف تقاضا و مازاد عرضه مواجه شد و اسلاک واکس ۳۰ نفت پارس نیز بدون ثبت تقاضا و بدون معامله باقی ماند، در حالی که پترولاتوم ایرانول تهران با تقاضایی بالاتر از حجم عرضه و رقابت قیمتی ۴/۹ درصدی، شرایط متفاوتی را تجربه کرد. در مقابل، اسلاک واکس ۱۰ ایرانول آبادان با وجود ثبت تقاضا، به دلیل عدم کفایت آن در برابر حجم عرضه، بدون رقابت و در سطح قیمت پایه معامله شد؛ اسلاک واکس ۲۰ بهران نیز با وجود جذب کامل عرضه، به دلیل نبود مازاد تقاضا با رقابت قیمتی مواجه نشد. در سوی دیگر، پارافین واکس سنگین ۵٪ نفت سپاهان با کسری ۳۹۱ تنی عرضه و تقاضا و رقابت قیمتی ۱۲/۹ درصدی مواجه شد که نشان‌دهنده فشار تقاضای به مراتب قوی‌تر در این محصول نسبت به اغلب گریدهای اسلاک واکس است. بر این اساس، شرایط معاملاتی هفته دوم مهرماه حاکی از آن است که در این بازار، صرف جذب کامل عرضه لزوماً به شکل‌گیری رقابت قیمتی منجر نشده و مازاد تقاضا و شدت عدم توازن میان عرضه و تقاضا عامل تعیین‌کننده‌تری در شکل‌گیری فشار قیمتی و افزایش نرخ نهایی معاملات بوده است.

جمع‌بندی

بررسی معاملات خوراک و محصولات میانی پالایشگاهی در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که شرایط معاملاتی در گروه‌های مختلف کالایی همچنان از الگوی یکسانی برخوردار نبوده و تفاوت محسوسی میان وضعیت عرضه و تقاضای محصولات مشاهده شده است. در حالی که در برخی گروه‌ها، تقاضا از حجم عرضه پیشی گرفته و به شکل‌گیری کسری

عرضه و رقابت قیمتی منجر شده، در برخی دیگر ضعف تقاضا و مازاد عرضه، مانع از شکل‌گیری فشار قیمتی شده است. این تفاوت در شرایط عرضه و تقاضا، به‌طور مستقیم در میزان جذب عرضه، شدت رقابت و سطح نهایی قیمت معاملات انعکاس یافته است. بر این اساس، بررسی تفکیکی چهار گروه اصلی محصولات، تصویر روشنی از وضعیت بازار در هفته دوم مهرماه ارائه می‌دهد.

۱. میعانات گازی

در هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵، هیچ عرضه‌ای از میعانات گازی در بورس انرژی ایران انجام نشد و در نتیجه، معامله‌ای برای این محصول در بازار مورد بررسی به ثبت نرسید. بنابراین، برخلاف برخی گروه‌های کالایی که رفتار معاملاتی آن‌ها تحت تأثیر توازن عرضه و تقاضا قرار داشت، در بخش میعانات گازی در این هفته اساساً امکان ارزیابی شرایط تقاضا و رفتار قیمتی بر مبنای معاملات بورس وجود نداشت. بر این اساس، نبود عرضه، مهم‌ترین ویژگی معاملات میعانات گازی در هفته مورد بررسی بوده است.

۲. وکیوم باتوم

بازار وکیوم‌باتوم در هفته دوم مهرماه با تغییر محسوسی نسبت به هفته قبل مواجه شد و از شرایط ضعف تقاضا و مازاد عرضه به سمت تقویت تقاضا حرکت کرد. مجموع ۲۵۴ هزار تن عرضه در برابر ۲۹۵ هزار تن تقاضای ثبت‌شده، به کسری ۴۱ هزار تنی منجر شد و در عمده عرضه‌های پالایشگاهی، تقاضا از حجم عرضه فراتر رفت. با این حال، این افزایش تقاضا به‌صورت گسترده به افزایش قیمت معاملات منتقل نشد و تنها وکیوم‌باتوم پالایش نفت بندرعباس با رقابت قیمتی ۱/۸ درصدی مواجه شد، در حالی که معاملات سایر پالایشگاه‌ها عمدتاً در سطح قیمت پایه یا با رقابت بسیار محدود انجام گرفت. بنابراین، ویژگی اصلی معاملات وکیوم‌باتوم در این هفته، تغییر جهت محسوس توازن عرضه و تقاضا و افزایش فشار تقاضا بود، هرچند شدت این فشار در اغلب عرضه‌ها برای ایجاد رقابت قیمتی قابل‌توجه کافی نبود.

۳. روغن پایه

در معاملات روغن پایه، فشار تقاضا در تمامی گریدهای عرضه‌شده توسط چهار تولیدکننده اصلی مشاهده شد و هر هفت گرید با کسری عرضه مواجه شدند. این عدم‌توازن در تمام موارد به شکل‌گیری رقابت قیمتی منجر شد؛ با این حال، شدت رقابت میان گریدها تفاوت قابل‌توجهی داشت. در این میان، SN150 نفت پارس با رقابت ۶۰/۶ درصدی بیشترین شدت رقابت را ثبت کرد و پس از آن SN500 نفت سپاهان با ۲۶/۸ درصد قرار گرفت، در حالی که سایر گریدها در سطوح پایین‌تری از رقابت معامله شدند. بر این اساس، روغن پایه در هفته دوم مهرماه در میان گروه‌های اصلی مورد بررسی، یکی از روشن‌ترین نشانه‌های تداوم فشار تقاضا و محدودیت عرضه را نشان داد و میزان عدم‌توازن میان عرضه و تقاضا، نقش تعیین‌کننده‌ای در شدت رقابت و افزایش نرخ نهایی معاملات داشت.

۴. اسلاک واکس و پارافین واکس

معاملات اسلاک واکس و پارافین واکس در هفته دوم مهرماه نیز تفاوت محسوسی میان گریدها نشان داد. در بازار اسلاک واکس، بخش قابل‌توجهی از عرضه‌های ایرانول تهران با ضعف تقاضا و مازاد عرضه مواجه شد و اسلاک واکس ۳۰ نفت پارس نیز بدون ثبت تقاضا و بدون معامله باقی ماند. در مقابل، پترولاتوم ایرانول تهران با تقاضایی بالاتر از حجم عرضه مواجه شد

و رقابت قیمتی ۴/۹ درصدی را تجربه کرد. همچنین، اسلاک واکس ۱۰ ایرانول آبادان با وجود ثبت تقاضا، به دلیل مازاد عرضه بدون رقابت و در سطح قیمت پایه معامله شد و اسلاک واکس ۲۰ بهران نیز با جذب کامل عرضه، اما بدون مازاد تقاضا، در قیمت پایه مورد معامله قرار گرفت. در بخش پارافین واکس، پارافین واکس سنگین ۵٪ نفت سپاهان با ۳۹۱ تن کسری عرضه و رقابت قیمتی ۱۲/۹ درصدی مواجه شد که نشان‌دهنده فشار تقاضای قوی‌تر نسبت به اغلب گریدهای اسلاک واکس بود. بنابراین، در این گروه، شدت و مازاد تقاضا نسبت به صرف جذب عرضه، عامل مهم‌تری در شکل‌گیری رقابت قیمتی بوده است.

در مجموع، معاملات هفته دوم مهرماه ۱۴۰۵ تصویری متفاوت از هفته‌های دارای شرایط یکسان بازار ارائه می‌دهد؛ به‌طوری‌که در یک سو، روغن پایه با کسری عرضه در تمامی گریدها و رقابت قیمتی در همه معاملات، و وکیوم‌باتوم با تغییر جهت محسوس به سمت تقاضای بیشتر از عرضه قرار داشتند، در حالی‌که در سوی دیگر، بخش قابل‌توجهی از معاملات اسلاک واکس همچنان با ضعف تقاضا و مازاد عرضه همراه بود. در این میان، پارافین واکس و برخی گریدهای خاص مانند پترولاتوم ایرانول تهران، به دلیل وجود مازاد تقاضا، فشار قیمتی بیشتری را تجربه کردند. همچنین، نبود عرضه میعانات گازی موجب شد این محصول در هفته مورد بررسی فاقد فعالیت معاملاتی باشد. بر این اساس، مهم‌ترین ویژگی بازار در هفته دوم مهرماه، تقویت محسوس تقاضا در برخی گروه‌ها در کنار تداوم ضعف تقاضا در برخی محصولات بود؛ به‌گونه‌ای که انتقال فشار تقاضا به سطح قیمت، بیش از هر چیز به میزان عدم‌توازن میان عرضه و تقاضای هر محصول و وجود مازاد تقاضا وابسته بوده است.

About us

The section of oil, gas and petro-chemistry is the up-most and first industrial vantage of the country and the pivot of the Economy of Iran. Regarding the importance of this section and the need for coordinating and organizing the most active people in the field of production and exporting oil, gas, and petrochemical products, some forethoughtful and job- makers in the private section of the country decided to come together to fight against the threats by using the opportunity of mass intelligence and potentials.

2023 Iranian Oil, Gas and Petrochemical products exports' association All Rights Reserved.

OPEX Publications

Website: <http://www.opex.ir>

Contact information: <http://www.opex.ir/en/aboutus/contactus>